C/2025/1800

2025.4.4.

P10_TA(2024)0041

A géntechnológiával módosított MON 810 kukorica

Az Európai Parlament 2024. november 26-i állásfoglalása a géntechnológiával módosított MON 810 kukoricát tartalmazó, abból álló takarmányok vagy abból előállított takarmány- és élelmiszertermékek forgalomba hozatalára vonatkozó engedély 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti megújításáról, valamint az (EU) 2017/1207 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1828 bizottsági végrehajtási határozatról (2024/2840(RSP))

(C/2025/1800)

Az Európai Parlament,

— tekintettel a Bizottságnak a géntechnológiával módosított MON 810 kukoricát tartalmazó, abból álló takarmányok vagy abból előállított takarmány- és élelmiszertermékek forgalomba hozatalára vonatkozó engedély 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti megújításáról, valamint az (EU) 2017/1207 bizottsági végrehajtási határozat hatályon kívül helyezéséről szóló (EU) 2024/1828 végrehajtási határozatára ([1]),

— tekintettel a géntechnológiával módosított élelmiszerekről és takarmányokról szóló, 2003. szeptember 22-i 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletre ([2]) és különösen annak 11. cikke (3) bekezdésére és 23. cikke (3) bekezdésére,

— tekintettel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett, a növényekkel, állatokkal, élelmiszerekkel és takarmányokkal foglalkozó állandó bizottságban 2024. április 26-án tartott szavazásra, amelyen nem született vélemény, valamint a fellebbviteli bizottságban 2024. május 29-én tartott szavazására, amelyen ugyancsak nem született vélemény,

— tekintettel a Bizottság végrehajtási hatásköreinek gyakorlására vonatkozó tagállami ellenőrzési mechanizmusok szabályainak és általános elveinek megállapításáról szóló, 2011. február 16-i 182/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 11. cikkére ([3]),

— tekintettel az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság (EFSA) által 2023. november 30-án elfogadott és 2024. január 19-én közzétett véleményre ([4]),

— tekintettel a géntechnológiával módosított szervezetek (GMO-k) engedélyezését kifogásoló korábbi állásfoglalásaira ([5]),

— tekintettel eljárási szabályzata 115. cikkének (2) és (3) bekezdésére,

— tekintettel a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottság állásfoglalásra irányuló indítványára,

A. mivel 2022. október 6-án az Amerikai Egyesült Államokban székhellyel rendelkező Bayer CropScience LP nevében eljáró, belgiumi székhelyű Bayer Agriculture BV kérelmet nyújtott be a Bizottsághoz a 2013/649/EU ([6]) és az (EU) 2017/1207 ([7]) bizottsági végrehajtási határozatok megújítása iránt; mivel az 1829/2003/EK rendelet 11. cikke (4) bekezdésének megfelelően a géntechnológiával módosított MON 810 kukoricából (a géntechnológiával módosított kukorica) előállított, géntechnológiával módosított pollen 2013/649/EU végrehajtási határozat hatálya alá tartozó élelmiszerként történő engedélyezésének időtartama automatikusan meghosszabbodik a megújítás iránti kérelemről szóló határozat meghozataláig;

([1]) HL L, 2024/1828, 2024.7.4., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2024/1828/oj.
([2]) HL L 268., 2003.10.18., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2003/1829/oj.
([3]) HL L 55., 2011.2.28., 13. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj.
([4]) Az EFSA géntechnológiával módosított szervezetekkel foglalkozó tudományos testületének tudományos szakvéleménye a géntechnológiával módosított MON 810 kukorica engedélyezése megújításának az 1829/2003/EK rendelet szerinti értékeléséről (GMFF-2022-9450 kérelem), EFSA Journal, 2024 22(1):8489, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2024.8489.
([5]) A 8. parlamenti ciklusban a Parlament 36, a 9. ciklusban pedig 38 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogást emelt GMO-k engedélyezésével szemben.
([6]) A Bizottság 2013/649/EU végrehajtási határozata (2013. november 6.) a MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) kukoricából előállított pollen forgalomba hozatalának az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti engedélyezéséről (HL L 302., 2013.11.13., 44. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2013/649/oj).
([7]) A Bizottság (EU) 2017/1207 végrehajtási határozata (2017. július 4.) a géntechnológiával módosított MON 810 (MON-ØØ81Ø-6) kukoricakészítmények forgalombahozatali engedélyének az 1829/2003/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet szerinti megújításáról (HL L 173., 2017.7.6., 18. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/1207/oj).

B. mivel az EFSA 2023. november 30-án kedvező véleményt adott, amelyet 2024. január 19-én tettek közzé;

C. mivel a géntechnológiával módosított kukoricát úgy módosították, hogy az inszekticid hatású „Bt-toxinokat” termeljen;

A Bt-toxinokkal kapcsolatos lezáratlan kérdések

D. mivel számos vizsgálat azt mutatja, hogy olyan mellékhatások figyelhetők meg, amelyek a Bt-toxinoknak való expozíció következtében befolyásolhatják az emberi immunrendszert, és hogy egyes Bt-toxinok adjuváns tulajdonságokkal rendelkezhetnek ([8]), ami azt jelenti, hogy növelhetik azon egyéb fehérjék allergén jellegét, amelyekkel kapcsolatba kerülnek;

Bt-növények: a nem célszervezetekre gyakorolt hatások

E. mivel a rovarölő szerek használatától eltérően – amikor az expozíció a permetezéskor és azt követően korlátozott ideig áll fenn – a géntechnológiával módosított Bt-növények használata a célszervezetek és a nem célszervezetek Bt-toxinoknak való folyamatos expozíciójához vezet;

F. mivel az a feltételezés, hogy a Bt-toxinok egyetlen célspecifikus hatásmódot mutatnak, többé nem tekinthető helytállónak, és a nem célszervezetekre gyakorolt hatásokat nem lehet kizárni; mivel a jelentések szerint egyre több nem célszervezetet érnek hatások különféle formában; mivel egy közelmúltban készült áttekintés 39 olyan lektorált publikációt említ, amelyek a Bt-toxinok számos „tartományon kívüli” fajra gyakorolt jelentős káros hatásáról számolnak be ([9]);

A tagállamok észrevételei

G. mivel a tagállamok a három hónapos konzultációs időszak során számos kritikai észrevételt nyújtottak be az EFSA-hoz ([10]), többek között azt, hogy a géntechnológiával módosított kukorica összetételére vonatkozó adatokat ellenőrizni és újra elemezni kell, és hogy az elemzésnek meg kell felelnie az EFSA jelenlegi követelményeinek, többek között az egyenértékűségi vizsgálatnak, és hogy a szakirodalmi áttekintés nem tartalmaz tanulmányokat a Cry1Ab környezetben való sorsáról vagy a Bt-tarlómaradványoknak a nem célszervezetekre gyakorolt lehetséges hatásairól, ami problematikus, mivel a publikációk azt mutatják, hogy a géntechnológiával módosított kukoricatakarmányból a trágyába való átvitel a talajlakó szervezetek Cry1Ab-nek való kitettségéhez vezethet, és ez negatív hatást gyakorolhat a talajlakó szervezetekre, ami hatással lehet a biológiai sokféleségre és az ökoszisztéma-szolgáltatásokra;

H. mivel az 1829/2003/EK rendelet egyfelől rögzíti, hogy a géntechnológiával módosított élelmiszerek vagy takarmányok nem gyakorolhatnak kedvezőtlen hatást az emberi egészségre, az állati egészségre vagy a környezetre, másfelől pedig előírja a Bizottság számára, hogy határozatainak megszövegezése során vegye figyelembe az uniós jog minden vonatkozó rendelkezését és a vizsgált üggyel kapcsolatos egyéb legitim tényezőket; mivel az Egyesült Nemzetek Szervezetének fenntartható fejlődési céljai és a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény értelmében az Unióra háruló kötelezettségeknek e jogszerű tényezők körébe kell tartozniuk;

Az importált takarmánytól való függőség csökkentése

I. mivel a Covid19-válság és a folyamatban lévő ukrajnai háború egyik tanulsága az, hogy az Uniónak véget kell vetnie az egyes kritikus fontosságú anyagoktól való függőségének; mivel a Christophe Hansen biztosjelöltnek címzett megbízólevélben Ursula von der Leyen, a Bizottság elnöke arra kéri őt, hogy vizsgálja meg a kritikus fontosságú áruk behozatala csökkentésének módjait ([11]);

([8]) Áttekintésért lásd: Rubio-Infante, N., Moreno-Fierros, L.: „An overview of the safety and biological effects of Bacillus thuringiensis Cry toxins in mammals” (Körkép az emlősökben jelen lévő Bacillus thuringiensis Cry-toxinok biztonságosságáról és biológiai hatásairól), Journal of Applied Toxicology, 2016. május, 36,5, 630–648. o., https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1002/jat.3252.

([9]) Hilbeck, A., Defarge, N., Lebrecht, T., Bøhn, T., „Insecticidal Bt crops. EFSA's risk assessment approach for GM Bt plants fails by design” (Inszekticid Bt-növények. Az EFSA géntechnológiával módosított Bt-növényekre vonatkozó kockázatértékelési megközelítése eleve kudarcot vallott), RAGES 2020, 4.o., https://www.testbiotech.org/wp-content/uploads/2023/12/RAGES_report-Insecticidal-Bt-plants.pdf; Lásd például: Hilbeck, A., Otto, M.: „Specificity and combinatorial effects of *Bacillus thuringiensis* Cry toxins in the context of GMO environmental risk assessment” (A Bacillus thuringiensis Cry-toxinok sajátosságai és kombinált hatásai a GMO-k környezeti kockázatértékelésével összefüggésében), Frontiers in Environmental Science, 2015., 3:71, https://doi.org/10.3389/fenvs.2015.00071.

([10]) https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/action/downloadSupplement?doi=10.2903%2Fj.efsa.2024.8489&file=efs28489-sup-0008-Annex_8.pdf

([11]) https://commission.europa.eu/document/2c64e540-c07a-4376-a1da-368d289f4afe_en

Nem demokratikus döntéshozatal

J. mivel az 1829/2003/EK rendelet 35. cikkében említett Növények, Állatok, Élelmiszerek és Takarmányok Állandó Bizottsága 2024. április 26-i szavazása során nem nyilvánított véleményt, ami azt jelenti, hogy az engedélyezést nem támogatta a tagállamok minősített többsége; mivel a fellebbviteli bizottság 2024. május 29-i szavazása során ismét nem született vélemény;

K. mivel a Parlament a 8. parlamenti ciklusban összesen 36 olyan állásfoglalást fogadott el, amelyben kifogásolta az élelmiszernek és takarmánynak szánt GMO-k forgalomba hozatalát (33 állásfoglalás), valamint a GMO-k Unión belüli termesztését (három állásfoglalás); mivel a 9. parlamenti ciklusban a Parlament 38 kifogást fogadott el GMO-k forgalomba hozatala ellen;

L. mivel a Bizottság – annak ellenére, hogy elismeri a demokratikus hiányosságokat, a tagállamok támogatásának hiányát és a Parlament kifogásait – továbbra is folytatja a GMO-k engedélyezését;

M. mivel nincs szükség jogszabály-módosításra ahhoz, hogy a Bizottság elállhasson a GMO-k engedélyezésétől olyan esetben, amikor a fellebbviteli bizottságban nincs meg a tagállamok minősített többségének támogatása ([12]);

N. mivel 2024. július 2-án a Bizottság megújította a géntechnológiával módosított kukorica forgalomba hozatalának engedélyezését;

1. úgy véli, hogy az (EU) 2024/1828 végrehajtási határozat túllépi az 1829/2003/EK rendeletben meghatározott végrehajtási hatásköröket;

2. úgy véli, hogy az (EU) 2024/1828 végrehajtási határozat nem áll összhangban az uniós joggal, amennyiben ugyanis nem egyeztethető össze az 1829/2003/EK rendelet célkitűzésével, azaz a 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendeletben ([13]) meghatározott általános alapelveknek megfelelően azzal, hogy a belső piac hatékony működésének biztosítása mellett alapul szolgáljon az emberi élet és egészség, az állatok egészsége és az állatjólét, a környezet és a géntechnológiával módosított élelmiszerekre és takarmányokra vonatkozó fogyasztói érdekek magas szintű védelméhez;

3. felhívja a Bizottságot, hogy helyezze hatályon kívül az (EU) 2024/1828 végrehajtási határozatot;

4. üdvözli, hogy a Bizottság a képviselőknek címzett 2020. szeptember 11-i levelében végül elismerte, hogy a GMO-kra vonatkozó engedélyezési határozatoknál figyelembe kell venni a fenntarthatóságot ([14]); ugyanakkor mély csalódottságának ad hangot amiatt, hogy a Bizottság azóta is folytatja GMO-k behozatalának engedélyezését, jóllehet a Parlament ezt ellenzi és a tagállamok többsége ellene szavaz;

5. ismételten sürgeti a Bizottságot, hogy vegye figyelembe az Unió nemzetközi megállapodások – például a Párizsi Megállapodás, a biológiai sokféleségről szóló ENSZ-egyezmény és az ENSZ fenntartható fejlődési céljai – szerinti kötelezettségeit; ismételten kéri, hogy a végrehajtási jogi aktusok tervezetéhez mellékeljenek indokolást arról, hogy azok hogyan tartják tiszteletben a „ne árts” elvet ([15]);

6. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak, valamint a tagállamok kormányainak és parlamentjeinek.

([12]) A 182/2011/EU rendelet 6. cikkének (3) bekezdése szerint ha nincs meg a tagállamok minősített többsége a fellebbviteli bizottságban, az Európai Bizottság az engedélyezést „folytathatja”, nem pedig „köteles folytatni”.

([13]) Az Európai Parlament és a Tanács 178/2002/EK rendelete (2002. január 28.) az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszerbiztonságra vonatkozó eljárások megállapításáról (HL L 31., 2002.2.1., 1. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2002/178/oj).

([14]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf

([15]) Az Európai Parlament állásfoglalása (2020. január 15.) az európai zöld megállapodásról (HL C 270., 2021.7.7., 2. o.), 102. bekezdés.